

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti komplex korszakokon átívelő esszé feladatok

A magyar kormányzati eszmék (1867–1945)

2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT

A magyar kormányzati eszmék (1867–1945) (komplex – korszakokon átívelő)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az 1867 és 1945 között jellemző kormányzati eszméket mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít két korszakhatárt a téma első felét jelentő időszakból (pl. a dualizmus kezdete / kiegyezés: 1867, a dualizmus korának vége / Károlyi Mihály hatalomra kerülése / őszirózsás forradalom: 1918, Károlyi Mihály lemondása / a Tanácsköztársaság kezdete: 1919, a Tanácsköztársaság bukása / ellenforradalom: 1919).	0–2
	T2 Rögzít két korszakhatárt a téma második felét jelentő időszakból (pl. Horthy-korszak kezdete / Horthy Miklós kormányzóvá választása: 1920; Horthy-korszak vége / Horthy Miklós lemondása / nyilas / hungarista diktatúra kezdete: 1944; nyilas /hungarista diktatúra vége: 1945).	0–2
	T3 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. eszme, társadalom, kormány, állam.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, kommunizmus.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. Jókai szerint a szabadságot az egyenlőséggel és testvériséggel együtt kell érvényesíteni; a szabadság egyenlőség nélkül csupán kiváltság / privilégium; a szerző a jogegyenlőséget sürgeti), és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a dualizmus kori magyar kormányzati eszmék egyik meghatározó eleme a szabadelvű gondolkodás / (történelmi) liberalizmus volt.	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. Tisza István szerint minden nemzet vágyik saját államra; szükségszerű az egységes nemzetállamok létrejötte), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kormányzati gondolkodás egyik meghatározó eleme volt a nacionalizmus; a magyar kormánypolitika	0–3

	ezen elvek mentén tűzte ki célként az asszimilációt; magyar nemzetállamot kívánt a Monarchián belül megjeleníteni; a soknemzetiségű államban a nacionalizmus feszültségeket okozott).	
	F3 Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. a Nemzeti Tanács a nemzeti függetlenséget / önálló magyar haderő megteremtését / az önálló külügy létrehozását tűzte ki célul; Magyarország / a Monarchia addigi vezetését „bécsi cselédeknek” bélyegezték), és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a Károlyi Mihály által vezetett erők egyik központi eszméje a nacionalizmus volt / eszméjét a nemzeti célok képezték / célja a nemzeti függetlenség volt / célja a független nemzetállam megteremtése volt.	0–3
	F4 Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. a miniszter szerint teljes lelkiismereti szabadságot kell biztosítani; a vallás magánügynek számít; az iskolákban nem szabad hittant / vallástant tanítani), és ezzel kapcsolatban tesz egy lényegi megállapítást (pl. Károlyi-időszak hatalomgyakorlását a polgári radikális program / a – korábbinál erőteljesebb – liberalizmus is meghatározta; a Károlyi Mihály alatti kormányzati politikára a modern liberalizmus is jellemző / a nyugati demokráciák jelentették számukra a mintát; Károlyi Mihály kormányzásában a baloldali / szocialista gondolatok egyre nagyobb teret nyertek).	0–3
	F5 Rögzít egy lényeges tény a forrásból (pl. a kormánypárti újságíró szerint az ország életének középpontjába a keresztény világnézetet kell helyezni; aki nem fogadja el a kereszténység jelentőségét az a nemzet egészséges fejlődését fenyegeti), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Horthy-korszak kormányzati politikájának egyik meghatározó eszmei eleme a keresztény gondolat volt; a korabeli keresztény gondolat zsidóellenességet / antiszemitizmust is magában hordozott; a kereszténység a vallásoktól elforduló korábbi politikai rendszerek ellenhatására / az ellenforradalom hatására is a középpontba került).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a Tanácsköztársaság hivatalos ideológiája a kommunizmus / szocializmus volt, és ezzel kapcsolatban tesz egy lényegi megállapítást (pl. a modellt Szovjet-Oroszországból vették át; gyakorlati intézkedéseik – államosítás / kollektivizálás stb. – is ebből fakadtak; az eltérő ideológiákat üldözték).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a Horthy-korszak kormányai által képviselt egyik meghatározó eszme a konzervativizmus volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Bethlen István a magyar társadalom jellegzetességeiből kiindulva jutott arra, hogy konzervatív intézkedésekkel kell vezetni a magyar államot; Károlyi Mihály kormányzásával / a Tanácsköztársaság hatalomgyakorlásával szemben helyezkedtek konzervatív álláspontra; ennek nyomán elítélték a liberalizmust / a forradalmakat / ellenforradalmiként határozták meg önmagukat; a kormányzati gondolkodás hangsúlyos eleme volt az antikommunizmus is; a gazdaságpolitikában ugyanakkor liberális jellemzők is megjelentek; ezt erősítette a választási rendszer / a törvényhozás átalakítása).	0–3

	E3 Rögzíti, hogy a Horthy-korszak kormányai által képviselt egyik meghatározó eszme a nemzeti gondolat / nacionalizmus volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nemzeti célok leginkább a revizionizmusban jelentek meg; a nemzetköziséget hirdető kommunizmussal is szembeállították a nemzeti gondolatot; a nemzeti gondolat antiszemita elemeket is tartalmaz(hat)ott).	0–3
	E4 Rögzíti, hogy a nyilas (hungarista) hatalomgyakorlást a hungarizmus / szélsőséges magyar nacionalizmus / nemzetiszocializmus határozta meg, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hungarizmust nemzeti-mitikus gondolkodás jellemezte; a nyilas / hungarista kormány eszméire erősen hatott a német nemzetiszocializmus; a nyilas / hungarista kormány német támogatással kerülhetett hatalomra; a rendszer antiszemita intézkedései tömeggyilkosságokba torkollottak; az ország berendezkedését lényegében nem tudták átalakítani a háború miatt).	0–3
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

Magyarország területének változásai a 20. században

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT

Magyarország területének változásai a 20. században (komplex – korszakokon átívelő)

Szemponatok	Műveletek. tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Magyarország területének változásait mutatja be a 20. század folyamán a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít két lényeges dátumot (pl. forradalom: 1918. október 31., padovai fegyverszünet: 1918. november 3., Tanácsköztársaság: 1919. március–augusztus, trianoni békediktátum: 1920. június 4., soproni népszavazás: 1921, első bécsi döntés: 1938, Kárpátalja megszállása: 1939, második bécsi döntés: 1940, Jugoszlávia megtámadása: 1941. április, magyarellenes atrocitások: 1944–1945, párizsi béke: 1947).	0–2
	T2 Rögzíti a téma két térbeli elemét (pl. trianoni Magyarország, Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék, Sopron, Észak-Erdély).	0–2
	T3 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. fegyverszünet, béke, megszállás, határ / népszavazás.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. tanácsköztársaság / Tanácsköztársaság, bécsi döntések, demarkációs vonal, revízió.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a térkép vázlat egy lényegi elemét (pl. a belgrádi egyezmény egy déli / délkeleti demarkációs vonalat jelölt ki; a csehszlovák csapatokkal szemben is kijelöltek demarkációs vonalat; a Vix-jegyzék a Tiszántúlon semleges övezetet jelölt ki), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az ország területének jelentős részét szerb, román, francia és cseh csapatok szállták meg; az antantszlovák csapatok nem tartották tiszteletben a demarkációs vonalakat; a Károlyi-kormány nem fejtett ki érdemi katonai ellenállást / csak a székely hadosztály fejtett ki érdemi ellenállást; a szomszéd államok kész helyzetet kívántak teremteni a béketárgyalásokra a megszállással).	0–3
	F2 Rögzíti a szöveg egy lényegi elemét (pl. a Vörös Hadsereg kivonul az elfoglalt északi területekről; a visszavonulásért cserébe a Tiszántúl kiürítését remélik), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Tanácsköztársaság az északi hadjárat során visszafoglalta a Felvidék nagy részét; a Tanácsköztársaság diplomáciai előnyt remélt a kiürítéstől; a Vörös Hadsereg végül összeomlott a románok ellen indított támadás során; a parancsot a Clemenceau-jegyzék alapján adták ki; a románok végül nem vonultak ki a Tiszántúlról).	0–3

	F3 Rögzíti a szórólap egy lényegi elemét (pl. két-, illetve háromnyelvű a szövege; a tájékoztatás mellett a Magyarországra való szavazásra buzdít), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Sopronban és környékén megtartott népszavazás módosította a trianoni békét; a népszavazás során nemcsak magyar anyanyelvűek szavaztak Magyarországra).	0–3
	F4 Rögzíti a szöveg egy lényegi elemét (pl. Magyarország és Románia elfogadta a német–olasz döntőbíráskodást; a pontos határkijelölés a két ország feladata volt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Észak-Erdély visszaszerzésével Magyarország még jobban elkötelezte magát a tengelyhatalmak mellett; Észak-Erdély visszaadásával Németország az „oszd meg és uralkodj” elvét alkalmazta; ezzel a döntéssel került vissza a legnagyobb létszámú magyar kisebbség az országhoz).	0–3
	F5 Rögzíti a szöveg egy lényegi elemét (pl. Magyarország az összes visszaszerzett területet kiüríti; a szövetségesek egyetlen revíziós sikert sem ismernek el), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az ideiglenesen visszaszerzett területeket szovjet, román és jugoszláv csapatok szállták meg; a megszállt területeken súlyos atrocitások történtek a magyar lakossággal szemben; a megszállt területeken azonnal megkezdődött a megszálló államhatalom kiépítése).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a Monarchia felbomlásával Magyarország független állammá vált, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ez a világháború elvesztésének / az őszirózsás forradalomnak / IV. Károly lemondásának a következménye; az alapvető cél az ország területi egységének megőrzése volt).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a trianoni békediktátummal Magyarország elveszítette területének nagy részét / kétharmadát, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az új határokat nem etnikai alapon húzták meg; a magyarság harmada is a határon túlra került; Magyarországnak nem volt érdemi beleszólása a határhúzásba; Magyarország népszavazást szeretett volna a vitatott területeken; a békedelegáció Teleki vörös térképével érvelt).	0–3
	E3 Rögzít egy, a forrásokban nem szereplő lényeges tény a revíziós sikerekkel kapcsolatban (pl. az első bécsi döntéssel visszatért a Felvidék déli sávja; Magyarország megszállta Kárpátalját; Magyarország megszállta a Délvidéket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Csehszlovákiával szembeni igényeket még a nyugati hatalmak is elismerték; a revíziós sikerek alapvetően Németország megerősödésének köszönhetők; a revíziós sikerek a háborúba való sodródás veszélyét hordozták magukban).	0–3
	E4 Rögzíti, hogy a párizsi béke lényegében a trianoni határokat állította helyre, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Magyarország ezúttal sem szólhatott bele a határhúzásba; a pozsonyi hídfőt is Csehszlovákiához csatolták; Kárpátalja a Szovjetunió része lett; Magyarország egyedül Romániával szemben fogalmazott meg területi igényeket).	0–3

	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

A Magyar Királyság külpolitikája a középkorban

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT

A Magyar Királyság külpolitikája a középkorban (komplex – korszakokon átívelő)

Szempontok	Műveletek. tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja a Magyar Királyság külpolitikáját Könyves Kálmán uralkodásától I. (Nagy) Lajos haláláig a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít legalább két, a témához kapcsolódó lényegi évszámot (pl. III. Béla uralkodása: 1172–1196, tatárjárás: 1241–1242, IV. Béla uralkodása: 1235–1270, I. (Anjou) Károly uralkodása: 1301 / 1308 / 1310–1342, I. (Nagy) Lajos uralkodása: 1342–1382, lengyel–magyar perszonálunió: 1370).	0–2
	T2 Rögzít legalább két lényegi térbeli elemet (pl. a magyar királyok tartósan meghódították Horvátországot, a keresztések a Szentföldre Magyarországon vonultak keresztül, a tatárok Muhinál győzték le a magyar sereget, a magyar királyok törekedtek Halics / Galícia megszerzésére, a közép-európai királytalálkozó Visegrádon volt, felsorol balkáni ütközőállamokat: Bosznia / Moldva / Havasalföld, Nagy Lajos Nápolyba vezetett hadakat, Lajos Lengyelország felett is uralkodott).	0–2
	T3 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. király, császár, szövetség, hadjárat.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. bandérium, tatárok / mongolok, kereszties hadjáratok, perszonálunió.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Kálmán hadsereggel vonult a horvát területek ellen; a horvátok harcra készülődtek a magyar király ellen), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Kálmán sikerrel hódította meg a horvát és dalmát területeket; Kálmán horvát király lett; magyar–horvát perszonálunió jött létre; a horvát területek évszázadokon keresztül / 1918-ig a magyar koronához tartoztak).	0–3
	F2 Rögzíti a kép egy lényegi elemét (pl. a keresztéseket átengedték a Magyar Királyságon; a keresztések átvonulása konfliktusokkal járt; a magyarok és a keresztések összecsaptak egymással az átvonulás idején), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a magyar uralkodók biztosították a keresztések átvonulását / megvédték a lakosságot a keresztések túlkapásaitól; a magyar királyok együttműködtek a nyugati uralkodókkal / pápasággal / bizánci császárokkal; II. András magyar király is vezetett hadjáratot	0–3

	a Szentföldre; a Magyar Királyság előnyös diplomáciai kapcsolatokat létesített a nyugati országokkal / Bizánccal).	
	F3 Rögzít egy lényeges tény a forrás alapján (pl. jelentős volt a bizánci befolyás a Magyar Királyságban; III. Béla bizánci támogatással jutott trónra), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. III. Béla csak Mánuel császár haláláig tartotta fenn az ígéretét; III. Béla nem lett Bizánc hűbérese; III. Béla bizánci mintára hozta létre a kancelláriát; visszafoglalta Bizánctól a Szerémséget / Horvátországot / Dalmáciát; jelentős szerb és bolgár területeket hódított el Bizánctól; a déli területeken bánóságokat szervezett / a déli területek védelmét a bánokra bízta).	0–3
	F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. I. Lajos öccse halála miatt indított hadjáratot Nápolyba; I. Lajos meghódította Nápolyt), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az Anjouk nápolyi származásúak voltak; I. Lajos hadjáratai sokba kerültek, de nem voltak sikeresek; a magyar jelenlét nem volt tartós Nápolyban).	0–3
	F5 Rögzíti, hogy Kázmér halála után a lengyelek a magyar királynak adták a lengyel trónt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. létrejött a lengyel–magyar perszónálunió; I. Lajos lett a lengyel király; I. Lajos helyett többnyire az édesanyja uralkodott; I. Lajos cserébe megerősítette a lengyel nemesség kiváltságait; egyik lánya örökölte a lengyel trónt).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzít egy tény a Magyar Királyság geopolitikai helyzetével kapcsolatban (pl. két császárság – a Német-római Birodalom és a Bizánci Császárság – között helyezkedett el; a Magyar Királyság a latin keresztény kultúrkör határán feküdt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. vissza kellett vernie a két császárság befolyási törekvéseit; a királyok általában élvezték a pápa támogatását; a hódítások nyugati irányba nem voltak jellemzőek; a Magyar Királyság a Balkánon és keleti irányba lépett fel hódítóan; a keletről érkező nomád népek támadásait képes volt visszaverni; a kereszténység megszilárdulása stabilizálta a külpolitikai helyzetet).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a tatárok legyőzték a magyar sereget Muhinál, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. IV. Béla el tudott menekülni a csatából; a Magyar Királyságnak nem voltak szövetségesei; a király hiába kért segítséget a pápától / az európai uralkodóktól; a tatárok nem tudták az egész országot elfoglalni; a tatárjárás után IV. Béla szövetséget kötött a lengyelekkel; megpróbálta Halicsot meghódítani; befogadta / letelepítette a kunokat).	0–3
	E3 Rögzíti, hogy a cseh, a lengyel és a magyar király találkozott Visegrádon, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. I. Károly a csehek és lengyelek közti viszályban közvetített; egy kereskedelmi megállapodás jött létre a résztvevők között; Csehország irányába vezető kereskedelmi utat nyitottak meg / újjítottak fel; a lengyel trón öröklésének kérdése is szóba került).	0–3
	E4 Rögzít egy – a forrásokban nem található – tény I. Lajos külpolitikájával kapcsolatban (pl. jelentős területeket szerzett a	0–3

	Balkánon; hűbéresévé tette Havasalföldet / Moldvát; I. Lajos került először szembe a törökkel), és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. az eretnokségek elleni harc ürügyével hódított; délen ütközőállamok létrehozására törekedett; Bizánc támogatást kért tőle a török ellen; I. Lajos számára a török még nem jelentett megoldhatatlan problémát).	
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22

A nyugati keresztény egyház megalakulása

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT

A nyugati kereszténység a 4–11. században (komplex – korszakokon átívelő)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja a nyugati keresztény egyház kialakulásának folyamatát a 4. századtól a 11. század közepéig a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzít legalább két, a témához kapcsolódó – a forrásokban nem szereplő – lényegi időpontot (pl. milánói ediktum: 313, niceai zsinat: 325, a bencés rend megalapítása: 6. század, az egyházszakadás 1054).	0–2
	T2 Utal arra, hogy a nyugati egyház központja Rómában volt, és rögzít még legalább egy térbeli elemet (pl. az ókorban először a birodalom keleti részén terjedt el a kereszténység, az első bencés kolostor Itáliában / Monte Cassinóban jött létre).	0–2
	T3 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. egyház, állam, hatalom, uralkodó / császár.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. pápa, érsek(ség) / püspök(ség) / egyházmegye, szerzetes(ség) / kolostor, bencés rend.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti, hogy Theodosius kötelezővé tette a keresztény vallást, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez a pogány kultuszok betiltását jelentette; ez mutatja, hogy a kereszténység az egész birodalomban jelentős vallássá vált; ettől a birodalom egységének megőrzését / uralkodói hatalmának megerősítését remélte; a kereszténység államvallás lett a Római Birodalomban).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. Jézus Péterre bízta az egyház vezetését / Péter hitét az egyház szilárd alapjának tekintette), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a pápák Szent Péter utódai voltak a római püspöki tisztségben; a pápák erre hivatkozva tekintették magukat az egyház vezetőinek).	0–3
	F3 Rögzíti egy tényt a Pápai / Egyházi Államról (pl. Közép-Itáliában jött létre; frank segítséggel / Kis Pippin segítségével jött létre) és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezzel a pápák világi uralkodóvá is váltak; ez biztosította a pápák függetlenségét a világi hatalmaktól).	0–3
	F4 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. a kora középkorban a kereszténység a Római Birodalom egykori határain túl is elterjedt; pogány / germán és szláv népek is keresztény hitre tértek; a nyugat- és közép-európai térítés nagyrészt Rómából indult ki), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a	0–3

	térítésben a bencés szerzetesek játszották a főszerepet; az egyes népek megtérése jellemzően az uralkodó döntésén alapult; a térítés hatalmi célokat szolgált; a térítés során engedményeket tettek a pogányoknak / a pogány hitvilág bizonyos elemeit összeegyeztették a kereszténységgel; a térítés sok esetben erőszakosan történt).	
	F5 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. a nyugati egyház felépítése hierarchikus volt; a pápának alárendelve működtek az egyházi intézmények / a szerzetesrendek), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a nyugati egyházat az egységes szervezet / működés jellemezte; az egységes egyház / liturgia kialakításában fontos szerepe volt I. /Nagy Szent/ Gergely pápának; a pápákat – egy idő után – a bíborosok választották).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy Nagy Konstantin / Constantinus császár engedélyezte a keresztény vallás gyakorlását, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. kiadta a milánói rendeletet; megszűnt a keresztények üldözése; ezt követően kezdett el kiépülni az egyházszerzet; ezt követően fogadták el az egységes hitvallást).	0–3
	E2 Rögzít egy tényt az ókor végén / a középkor kezdetén működő egyházszerzetre vonatkozóan (pl. öt fő egyházi központ / patriarchátus alakult ki; a Nyugat-római Birodalom bukásával az egyház nyugati része felett megszűnt a világi uralkodók ellenőrzése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az egyházi központok többsége arab uralom alá került; a római és a konstantinápolyi pátriárka között versengés alakult ki; Róma püspökeinek hatalma megerősödött az egyházon belül).	0–3
	E3 Rögzíti, hogy Szent Benedek megalapította a bencés rendet, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a szerzetesség keleti mintára terjedt el nyugaton is; a szerzetesrend közvetlenül a pápának alárendelve működött; a bencés szerzetesek fontos szerepet játszottak a pogányok megtérítésében; a szerzetesek a világtól elvonulva kolostorokban éltek; a kolostorok élén az apát állt; a szerzetesek szegénységet, tisztaságot és engedelmességet fogadtak; a szerzetesek a hitélet mellett fizikai és szellemi munkát is végeztek; az ezredforduló után létrejött a ciszterci rend is).	0–3
	E4 Rögzíti, hogy a nyugati és a keleti egyház szétvált, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a két egyházi vezető nem értett egyet az egyházfőség kérdésében; a római pápák az egész kereszténység vezetőiként tekintettek magukra; a két egyházi vezető kölcsönösen kiátkozta egymást; az egyház két felében már a korábbi évszázadokban kialakult különbségek a liturgia / a hitelvek terén is).	0–3
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22